

Követelések értékvesztésének számviteli elszámolása és szerepelte- tése a társasági adóbevallásban

A számviteli beszámoló és a társasági adóbevallás készítésének időszakában időszerű a követelések értékvesztésének kezeléséről néhány gyakorlati kérdést áttekinteni. A számviteli szabályok természetesen nem csupán a követelések tekintetében teszik lehetővé az értékvesztés elszámolását, viszont társasági adóalap korrekció kezelése ebben az esetben a leggyakoribb, és talán a nagyobb körültekintést is igényli. Megjegyzem, hogy a cikk kéziratának lezárásakor sajnos még nem volt elérhető a 2006. évi társasági adóbevallás nyomtatvány, ezért a bevallás konkrét soraira nincs lehetőség e cikkben hivatkozni.

1. Számviteli elszámolás

1.1 Értékvesztés elszámolása

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 55. §-a tartalmazza a követelések mérlegforduló-napi értékelésének szabályait. A vevő, az adós minősítése alapján az üzleti év mérlegforduló-napján fennálló, és a mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követelésnél értékvesztést kell elszámolni – az egyéb ráfordításokkal szemben – a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti különbséget mértékében, amennyiben ez a különbség tartósnak mutatkozik és jelentős összegű (Azt. 55. § (1) bekezdés). A számviteli törvény rendelkezéséből következik, hogy az értékvesztés elszámolása mérlegforduló-napi értékeléshez kapcsolódik, csak a mérlegforduló-napon meglévő követelést lehet értékelni, csak az ilyen követeléseknél lehet az értékvesztést elszámolni.

Fő szabály szerint a különbséget követelésenként külön-külön kell megállapítani és minősíteni, ha az tartósnak mutatkozik és jelentős összegű. Tartósság és a jelentős összegszerűség kritériumait a vállalkozó számviteli politikájában – esetleg követelésfajtánként, adósonként eltérő mó-

don – szükséges rögzíteni. A követelésre megállapított értékvesztés összegét követelésenként (az analitikus nyilvántartásban is) könyvelni kell.

A számviteli törvény 55. § (2) bekezdése lehetőséget ad arra, hogy a vevőnként, az adósonként kis összegű követeléseknél – a vevők, az adósok együttes minősítése alapján – az értékvesztést a követelések nyilvántartásba vételi értékének százalékában határozzák meg. Ebben az esetben a megállapított értékvesztést is csoportosan kell elszámolni és a könyvviteli nyilvántartásokban rögzíteni.

Az értékvesztés elszámolása után a követelés könyv szerinti értéke az értékvesztéssel csökkentett bekerülési érték.

A követelések engedményezésekor a Ptk. 328-330 §-aiban foglaltakat kell alkalmazni. Nyilvánvaló, hogy az értékesített követelés eredeti összege (az az összeg, amellyel az adós, a kötelezett az engedményezőnek tartozik) nem változik az engedményezés során. (Ha mégis csökkenne, akkor a különbséget elengedett követelésként kell elszámolni.) A követelés engedményezésekor csak annyiban történik változás, hogy az engedményező helyébe az engedményes lép, a vevők, az adósok minősítése nem változik.